

ГЕНЕДЕРНІ ЦІННОСТІ ТА ЇХ РОЛЬ У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Ільїна Олена Олексіївна
*Комунальний заклад «Харківська
гуманітарно-педагогічна
академія» Харківської обласної ради
Україна*

Категорія цінності, завжди була центральним поняттям в гуманітарних і суспільних науках, починаючи з їх появи. Сучасна ситуація характеризується тим, що повсюди відбувається процес глобалізації, становлення цілісної світової суспільної системи, руйнування «старих», при цьому в наявності відсутність «нових» гендерних цінностей. Ціннісна структура суспільства надзвичайно складна, і її елементи по-різному впливають на динаміку розвитку суспільства.

В даний час зростає інтерес до дослідження ціннісних орієнтацій молоді. Адже від того, які ціннісні орієнтації будуть сформовані у молодого покоління, буде залежати, яке суспільство вийде в цілому, і яких цінностей дотримуватиметься нове покоління.

Існують різні визначення поняття «цінності». Так М. Шелер у своїх працях розглядає цінності як специфічні властивості об'єктів: "всі цінності є матеріальними якостями, які підпорядковуються певному порядку у відношенні один до одного за принципом "високого" і "низького", незалежно від форми буття, в якій вони втілюються" [2, с. 303]. Згідно С.Л. Рубінштейна, цінність - це значимість для людини чогось у світі [1].

Гендер в суспільному житті є одним із шляхів і способів адаптації особистості до життя в суспільстві. Суть гендера полягає в тому, що люди усвідомлюють необхідність своєї поведінки, яке відповідає певному поведінковому типу, при цьому вони спираються на особисті переконання і громадську думку. Гендер регулює поведінку і свідомість людей в усіх сферах життя - економічній, політичній, соціальній і духовній, він певним чином обумовлений типом суспільства.

Проблема формування цінностей гендерної культури в сучасній школі продиктована необхідністю залучення учнів до системи цінностей, формування у школярів гендерної самосвідомості і культурного мислення.

На нашу думку гендерними цінностями сучасного суспільства можна назвати: рівні права і можливості чоловіків і жінок; адекватне розуміння культурно-історичної ролі чоловіків і жінок; адекватне сприйняття положення чоловіків і жінок в сучасному суспільстві; гуманізація гендерних відносин; взаємоповага і самоповагу; взаєморозуміння; партнерські відносини в родині.

Найбільш повно систему гендерних цінностей розкрив у своїй методиці «ціннісних орієнтацій» М. Рокич [3]. У своєму дослідженні автор прийшов до висновку, що як для чоловіків, так і для жінок найбільшу цінність представляє здоров'я (фізичне і психічне). Здоров'я завжди було непересічну цінність, найважливішим життєвим пріоритетом людини, що визначає можливість реалізувати всі його устремління, тому не дивно, що вона до цих пір зберігає свої лідируючі позиції в системі життєвих цінностей особистості. На другому місці за значимістю у жінок знаходиться щасливе сімейне життя, на третьому - любов. У чоловіків же навпаки - на другому місці любов, а сім'я перебуває на третьому. Таким чином, сімейне щастя володіє безумовним пріоритетом. Четверте місце за важливістю у жінок займає впевненість в собі, для чоловіків ця цінність менш значима і вона розміщується тільки на шостому місці. Як не дивно у чоловіків четверте і п'яте місце займають такі нематеріальні цінності як розвиток (робота над собою, постійне фізичне і духовне вдосконалення) і життєва мудрість, які у жінок знаходяться тільки на 11 і 8 місцях відповідно. У жінок на п'ятому місці в групі термінальних цінностей знаходиться матеріально забезпечене життя, в той час як у чоловіків ця цінність виявилася тільки на восьмому місці [3].

Таким чином цінності гендерної культури проявляються тільки тоді, коли забезпечені їх когнітивна складова (гендерні знання, гендерні уявлення) і поведінкова (соціальний досвід дій, вміння, поведінкові навички у взаєминах з особами свого і протилежної статі). Разом з тим, необхідно мати на увазі, то що

кожен суб'єкт може вкладати свої особисті смисли в цінності. У чоловіка і жінки може бути одна і та ж цінність, наприклад сім'я, але сенс закладається в розумінні змісту цієї цінності, а зміст може бути абсолютно різний. Таким чином одна і та ж цінність для різних людей може в собі містити різні смисли.

Список використаних джерел:

1. Рубинштейн С. Л. Основы общей психологии / С. Л. Рубинштейн. — СПб. : Питер, 2000. — 720 с.
2. Шелер М. Избранные произведения: Формализм в этике и материальная этика ценностей / Макс Шелер – М.: Издательство Гнозис, 1994.г– С. 299-318.
3. Rokeach M. The nature of human values. — N.Y., Free Press, 1973.